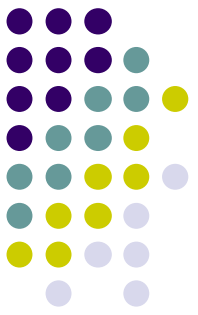

G4a:

Zerbitzariaren aldeko teknologiak

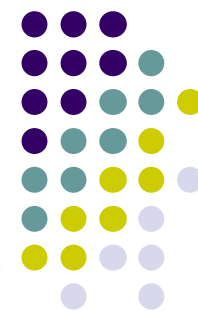
Arkitektura. CGI.Zerbitzaria aldeko lengoaiak.
(PHPko adibideak)

Rosa Arruabarrena, Xabier Arregi, Jose Ángel Vadillo
LSI, UPV/EHU

Zerbitzariaren aldean

- Zerbitzariaren aldean dauden aplikazioetako teknologiak:
  - CGI
  - Orri aktiboak (ASP/JSP/**PHP**/ASP.NET)
  - DOM XML (XML edukiak atzi ahal izateko)
  - Datu-baseetara atzipena
    - ODBC
    - OLE DB
    - JDBC
    - ADO
    - ADO.NET
  - Web Zerbitzuak

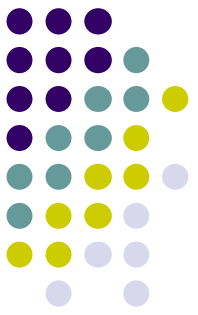
CGI, ASP, Web-zerbitzuak teknologiak

- *CGI (Common Gateway Interface)* Web-bezero, web-zerbitzari eta aplikazio baten artean informazioa trukatzeko/transferitzeko espezifikazioen multzoa: standar
  - Nabarmentzeko: Ingurune-aldagaiak
- *ASP (Active ServerPages, Páginas Activas de Servidor)* CGI aplikazioen idazketa errazten duen MS teknologia da, batez ere datuen atzipenera zuzendua.
  - “Web orrien” antzekoak dira; hauetatik abiatua, eta zerbitzarian hauek dakarten kodea exekutatu ostean, bezeroaren erantzuna den orri bat sortzen da.
  - Funtsean dakarte:
    - HTML kodea erantzunaren egitura definitzeko
    - Script-ak normalki datuak eta emaitzak lortzeko
  - IIS (Internet Information Services)en gehigarri moduan merkaturatua
- *Web Zerbitzuak*: protokolo eta estandar bilduma da, aplikazioen artean datuen trukerako, tarteko kodea internetez baliaturik

Zein lengoaiatan programatu CGIak

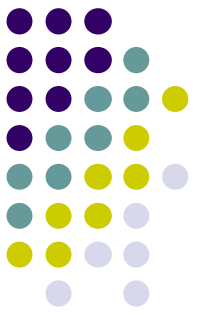
- CGI programa, CGI espezifikazioarekin bat datozen datuak onartu eta itzultzeko diseinatutako programa da.
- Web-zerbitzariak erabiltzaileekin dinamikoki elkarreragiteko modurik ohikoenak dira
- CGI programa zerbitzariak onartzen duen edozein lengoaiatan idatz daiteke
  - UNIX: **Shell, C, C++, Perl, Tcl, Python**, ...
  - Windows: **VisualBasic, VB.NET, Perl, C++, java** ...

CGI programa bati deia

- CGI programa bati egindako erreferentzia, izatez, fitxategi bati egindako erreferentzia da. Beraz, izan daiteke:
  - esplizitua: URLa idatzita:
<http://www.cgi101.com/book/ch3/env.cgi>
  - inplizitua: esteka baten bidez

```
<A HREF="/cgi-bin/proba.cgi" > Proba egiteko CGIa  
</A>
```
  - Formulario bat bidaliz (*submit*)

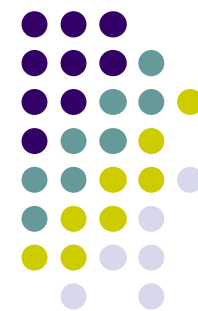
CGI programa baten adibidea

```
#!/usr/bin/perl -wT
use strict;
use CGI qw(:standard);
use CGI::Carp qw(warningsToBrowser fatalToBrowser);

print header;
print start_html("Environment");

foreach my $key (sort(keys(%ENV))) {
    print "$key = $ENV{$key}<br>\n";
}

print end_html;
```

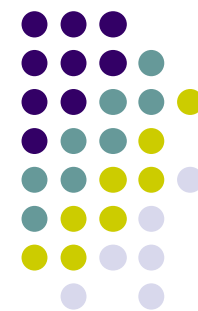

CGI programak: datuen sarrera.

- Nondik hartzen dira datuak?
  - GET metodoarekin:
    - Edukiak QUERY_STRING ingurune-aldagaian eskatzen den URLari lotzen zaizkio.

<http://example.com/cgi-bin/printenv.pl/foo/bar?var1=value1&var2=with%20percent%20encoding>

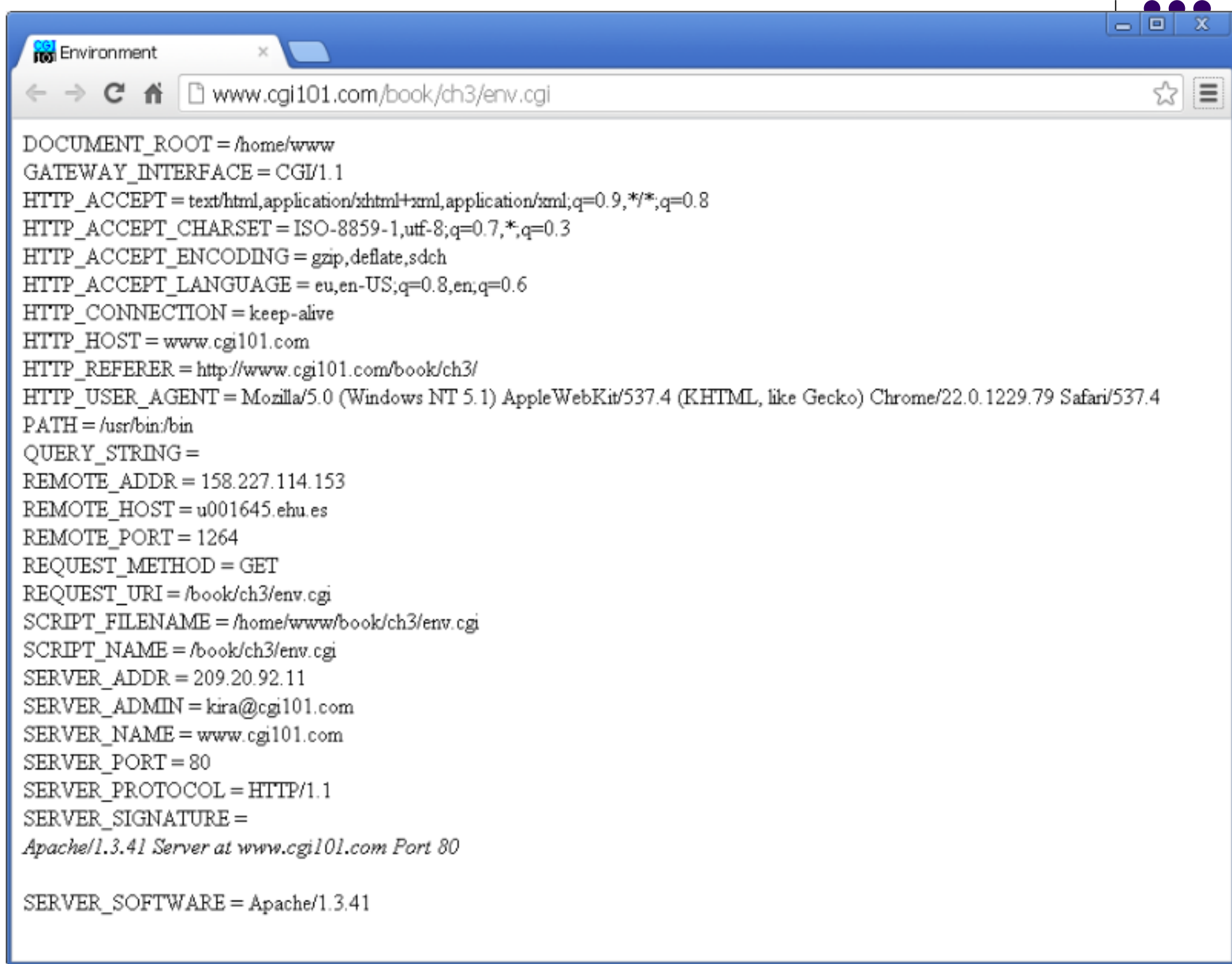
- POST metodoarekin:
    - sarrera estandarretik (stdin)
- Nola datoz datuak?
  - Stringak: izen1=balio1&izen2=balio2...

CGI programak: emaitzen irteera

- *Non-parsed Header Output* edo *Non Process Header*
  - HTTP erantzun osoa
  - Bezeroarekin komunikazio zuzenekoa
- *Parser Header Output*
  - Web zerbitzariak lantzen du irteera.
- CGI programa batek “**edonolako**” informazioa buelta dezake.
- Programa zerbitzariari esaten dio, eta honek bezeroari, zein motatakoa den dokumentua: testu soila, html, irudia...
  - Dokumentu osoa, mota eta guzti
  - Dokumentu bati eginiko erreferentzia

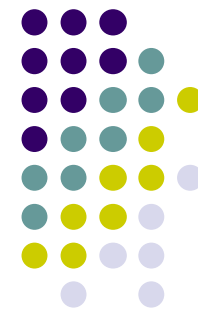

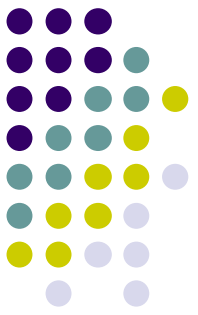
```
DOCUMENT_ROOT = /home/www
GATEWAY_INTERFACE = CGI/1.1
HTTP_ACCEPT = text/html,application/xhtml+xml,application/xml;q=0.9,*/*;q=0.8
HTTP_ACCEPT_CHARSET = ISO-8859-1,utf-8;q=0.7,*;q=0.3
HTTP_ACCEPT_ENCODING = gzip,deflate,sdch
HTTP_ACCEPT_LANGUAGE = eu,en-US;q=0.8,en;q=0.6
HTTP_CONNECTION = keep-alive
HTTP_HOST = www.cgi101.com
HTTP_REFERER = http://www.cgi101.com/book/ch3/
HTTP_USER_AGENT = Mozilla/5.0 (Windows NT 5.1) AppleWebKit/537.4 (KHTML, like Gecko) Chrome/22.0.1229.79 Safari/537.4
PATH = /usr/bin:/bin
QUERY_STRING =
REMOTE_ADDR = 158.227.114.153
REMOTE_HOST = u001645.ehu.es
REMOTE_PORT = 1264
REQUEST_METHOD = GET
REQUEST_URI = /book/ch3/env.cgi
SCRIPT_FILENAME = /home/www/book/ch3/env.cgi
SCRIPT_NAME = /book/ch3/env.cgi
SERVER_ADDR = 209.20.92.11
SERVER_ADMIN = kira@cgi101.com
SERVER_NAME = www.cgi101.com
SERVER_PORT = 80
SERVER_PROTOCOL = HTTP/1.1
SERVER_SIGNATURE =
Apache/1.3.41 Server at www.cgi101.com Port 80

SERVER_SOFTWARE = Apache/1.3.41
```

Exekuzio-ingurunea: ingurune-aldagaiak (I)

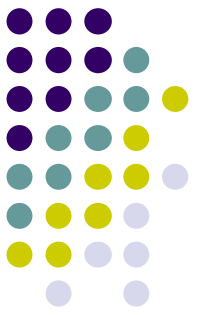

- CGI espezifikazioan definitutako **parametroak** dira.
- Web zerbitzaritik CGI programara datuak pasatzeko erabiltzen dira.
- CGI programa bat abioan jartzen denean, orduantxe sortzen dira; exekuzioa bukatutakoan, desagertu egiten dira.
- Arakatzaille (browser) batek baino gehiagok programaren exekuzioa eskatzen badute, **bakoitzari ingurune-aldagaien kopia bana egokitzen zaio.**

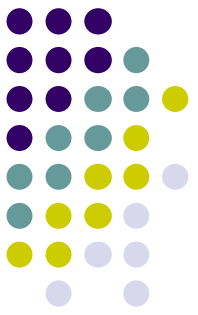
Ingurune-aldagaiak (II)

- Zerbitzariari buruzkoak
  - **SERVER_SOFTWARE:**
    - Zerbitzariako softwarearen izena eta bertsioa
  - **SERVER_NAME:**
    - Zerbitzariaren izen osoa, URLan adierazten den bezala. IP helbidea izan liteke
- Bezeroari buruzkoak
  - **REMOTE_ADDR:** Bezeroaren IP helbidea
  - **REMOTE_HOST:** Bezeroaren DNS izena
  - **REMOTE_IDENT:** Erabiltzailearen identifikazioa, ahal denean. Sekula ez da *authentication-a* egiteko erabiliko.
  - **SCRIPT_NAME:** Zein URL erlatiboarekin deitu zaion CGI programari

Ingurune-aldagaiak (II)

- Konexioari buruzkoak
  - **GATEWAY_INTERFACE**: CGI protokoloaren bertsioa (zerbitzariaren ald. espezifikoa)
  - **DOCUMENT_ROOT**: Web zerbitzariaren erro-direktoria
  - **HTTP_HOST**: Zerbitzariaren izena
  - **HTTP_USER_AGENT**: Bezeroan erabilitako nabigatzailearen identifikazioa
- Eskaerara loturik daudenak; CGIaren sarrerako parametroak
  - **PATH_INFO**: CGIra iristeko bidea (atzizkia)
  - **PATH_TRANSLATED**: CGI iristeko bide osoa:
    - **DOCUMENT_ROOT** eta **PATH_INFO** kateatuta
  - **REQUEST_METHOD**: Nola deitu zaion: GET edo POST
  - **QUERY_STRING**: GET bidez pasatako parametroak
  - **CONTENT_LENGTH**: Sarrera estandarrean dagoen informazioaren tamaina
  - **CONTENT_TYPE**: Sarrera estandarreko informazioaren MIME mota

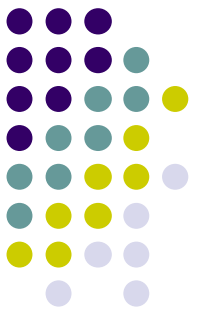

CGIak egitean

- CGI programazioaren atal garrantzitsu bat lotuta dago:
  - Sarreraren deskodeketarekin
  - Irteera formateatzearekin
- Badaude lengoaia batzuetarako liburutegiak CGIen garapenean laguntzen dutenak

Alternatibak

- Zerbitzariaren aldean programak exekutatzeko, gaur egun beste aukera batzuk gehiago erabiltzen dira:
- Zerbitzari aktiboko orriak: Script-ak eta HTML orriak konbinatuz
  - PHP orriak,
  - JSP (JavaServer Page) orriak
  - ASP (Active Server Page) orriak
  - Java servlet-ak

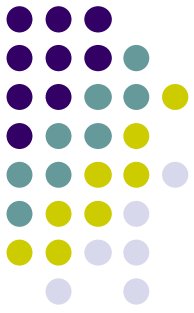
Perl. CGI-ren adibidea (I)

```
# POST bidez igorritako sarrera lortzen du
read(STDIN, $buffer, $ENV{'CONTENT_LENGTH'});

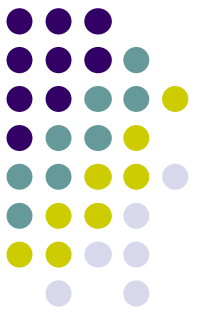
# izena/balio bikotetan banatzen ditu aldagaiak.
@pairs = split(/&/, $buffer);

# Aldagi guztiak eta euren balioak lortzen ditu
foreach $pair (@pairs)
{
    ($name, $value) = split(/=/, $pair);
    $value =~ tr/+/ /;
    $value =~ s/%([a-fA-F0-9][a-fA-F0-9])/pack("C", hex($1))/eg;
    $FORM{$name} = $value;
}
```

Perl. CGIren adibidea (II)


```
#formulario bateko datuak idazten ditu irteera moduan
open (SALIDA, "|$progmil $destino") || die "No puedo abrir $progmil!\n";
print SALIDA "Reply-to: $FORM{'email'} ($FORM{'nombre'}
    $FORM{'apellidos'})\n";
print SALIDA "Subject: Comentarios al formulario de prueba $FORM{'nombre'}
    $FORM{'apellidos'})\n\n";
print SALIDA "$FORM{'nombre'} $FORM{'apellidos'} del
    $FORM{'estamento'}envio \n";
print SALIDA "El siguiente comentario::\n\n";
print SALIDA "-----\n";
print SALIDA "$FORM{'comentar'}";
print SALIDA "\n-----\n";
close (SALIDA);
```


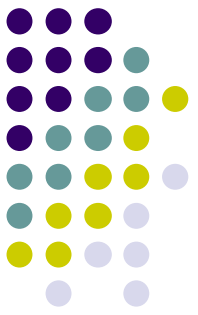
Perl. CGIren adibidea (III)

```
# POST bidez igorritako sarrera lortzen du

#!/usr/bin/perl

local ($buffer, @pairs, $pair, $name, $value, %FORM);
# Read in text $ENV{'REQUEST_METHOD'} =~ tr/a-z/A-Z/;
if ($ENV{'REQUEST_METHOD'} eq "GET")
    { $buffer = $ENV{'QUERY_STRING'}; }
# Split information into name/value pairs
@pairs = split(/&/, $buffer);
foreach $pair (@pairs) {
    ($name, $value) = split(/=/, $pair);
    $value =~ tr/+/ /;
    $value =~ s/%(..)/pack("C", hex($1))/eg;
    $FORM{$name} = $value; }
```


Helbide interesgarriak

- Formularioak:

<http://www.w3.org/TR/REC-html40/interact/forms.html>

- CGIak:

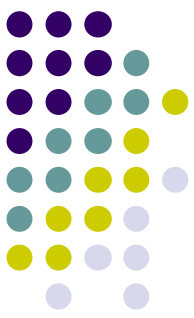
- Ohiko galderak

<http://www.htmlhelp.com/faq/cgifaq.html>

- CGI Programming 101: Learn CGI Today!

<http://www.cgi101.com/book/>

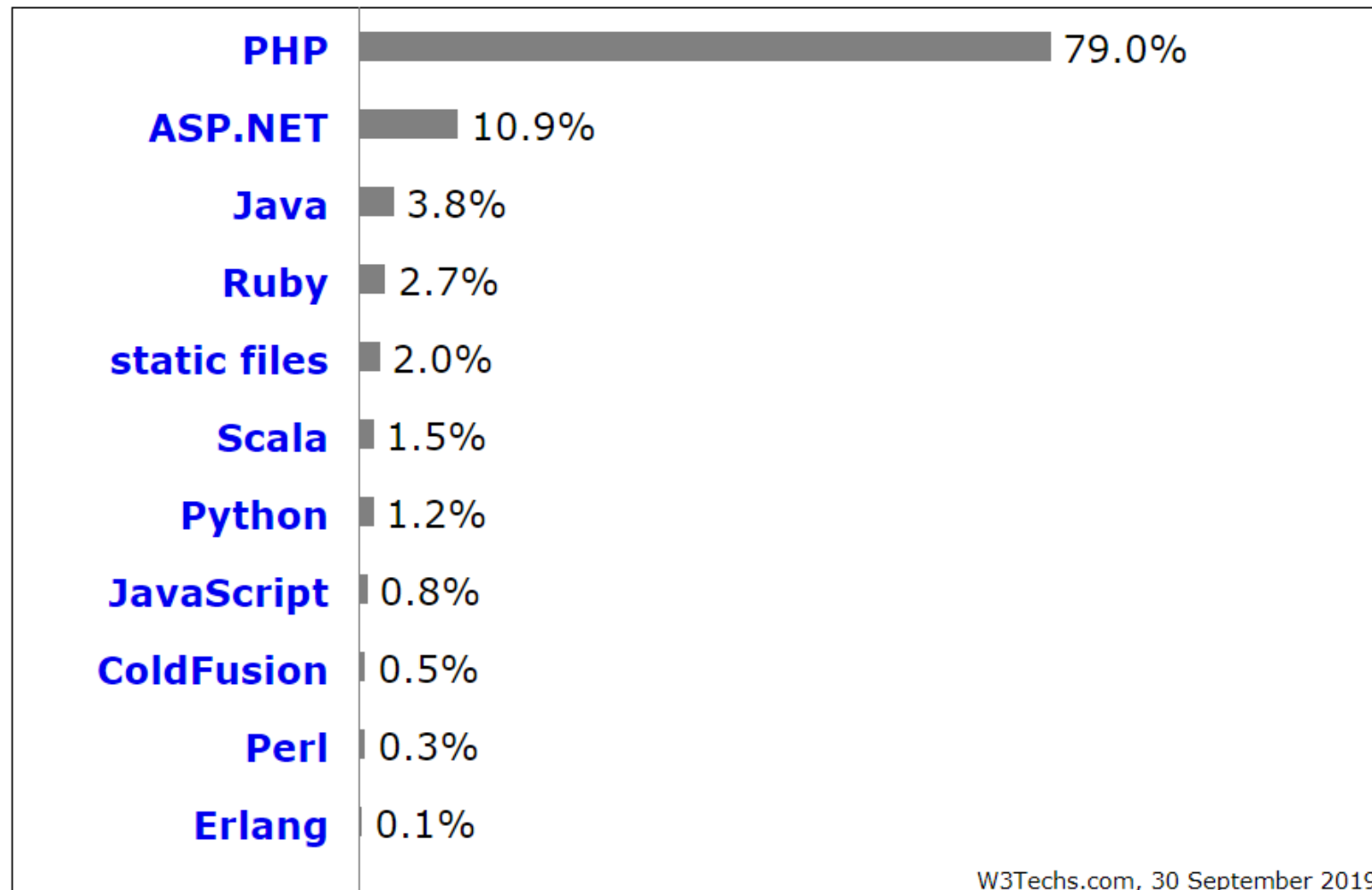
Usage of server-side programming languages for websites (2019)

http://w3techs.com/technologies/overview/programming_language/all

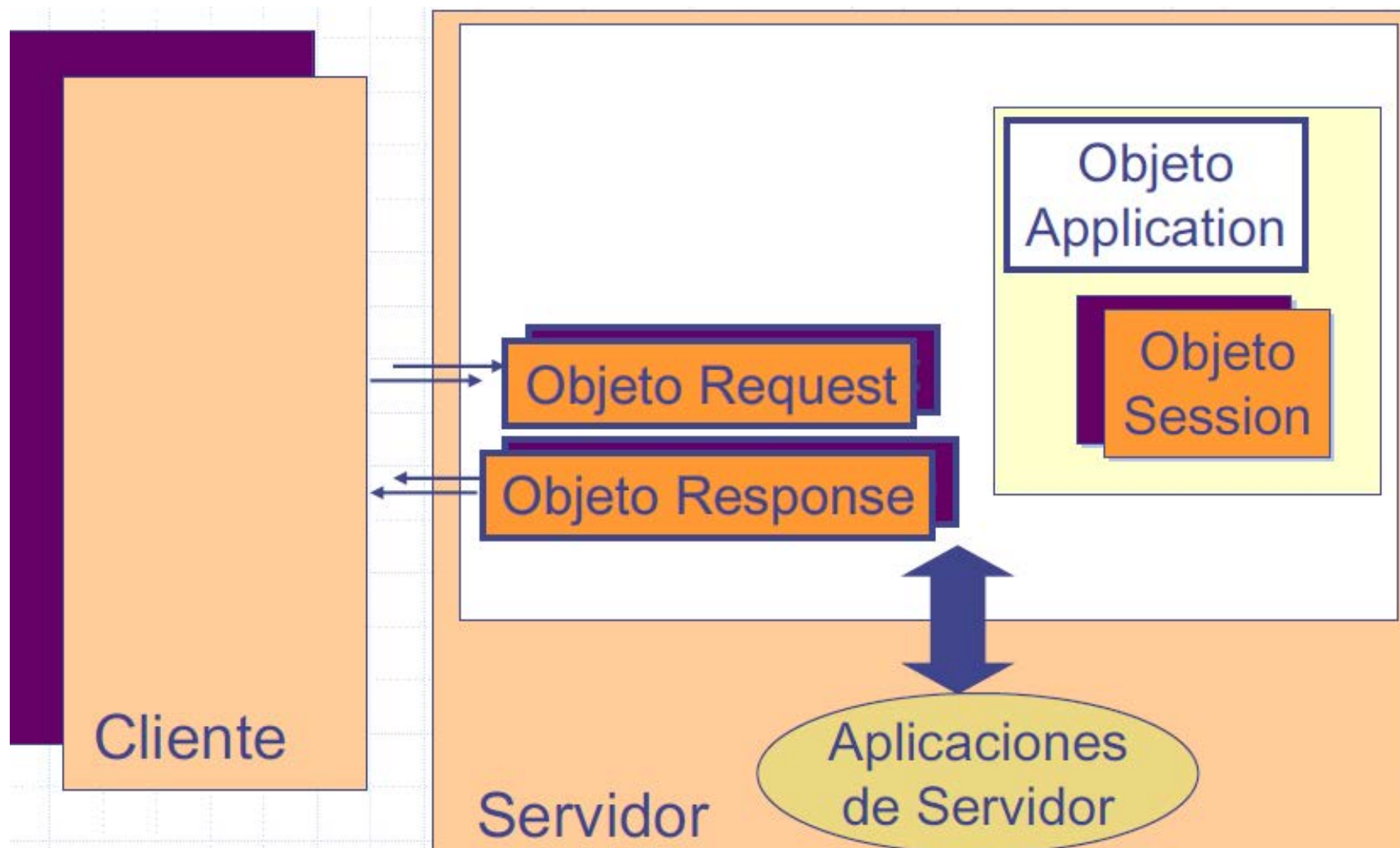
PHP is used by 79% of all the websites whose server-side programming language we know.

[Learn more](#)

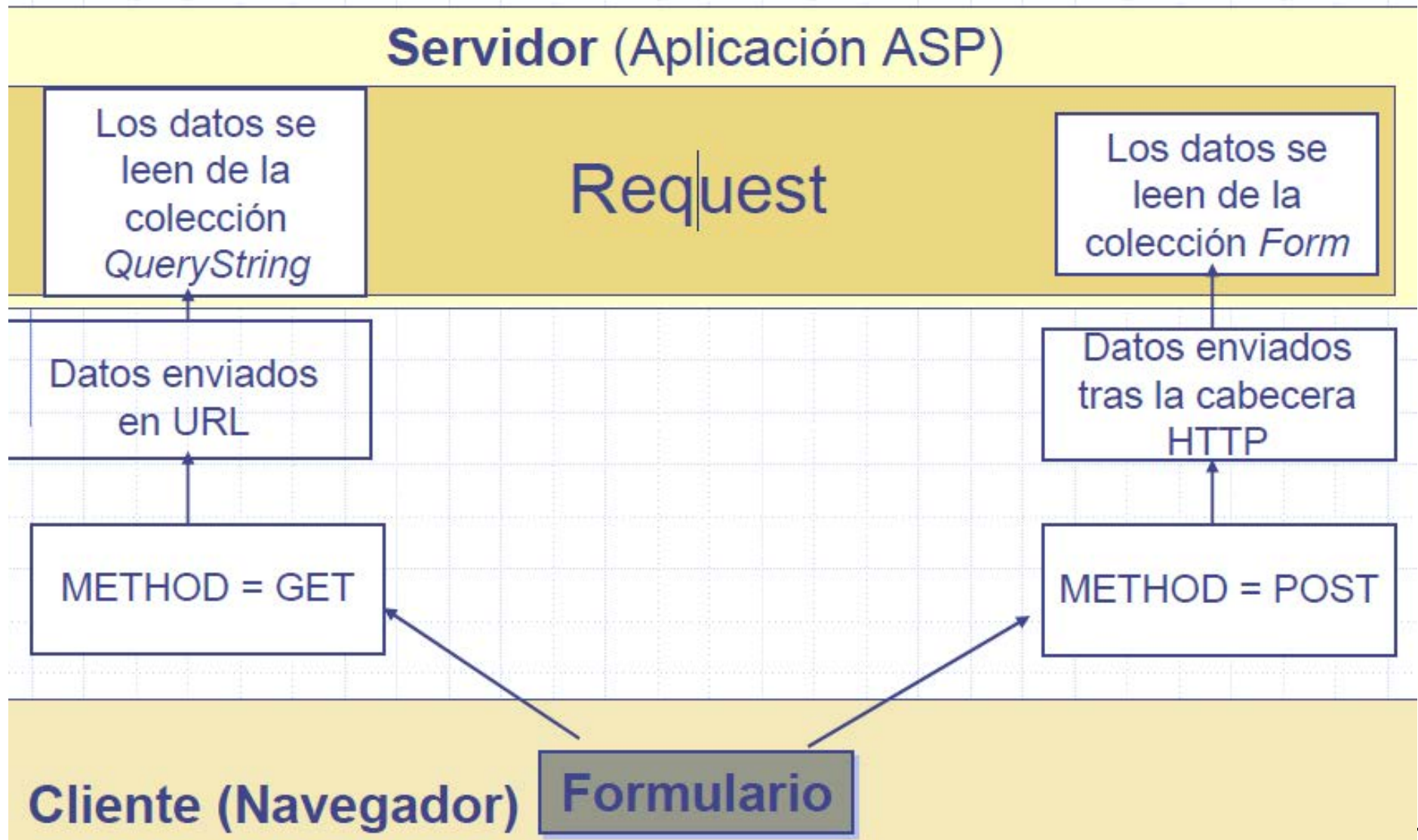
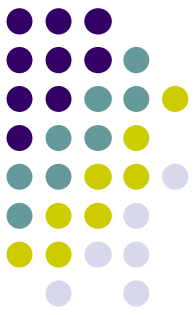

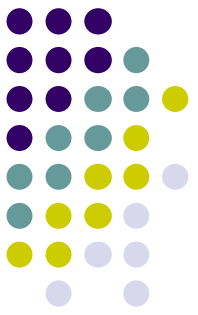
Percentages of websites using various server-side programming languages
Note: a website may use more than one server-side programming language

(Zerbitzariaren aldeko) Objektuen eredua (.NET)

Datuen igortzea bezerotik zerbitzarira (ASP)

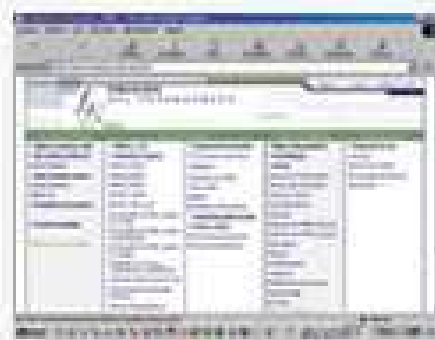
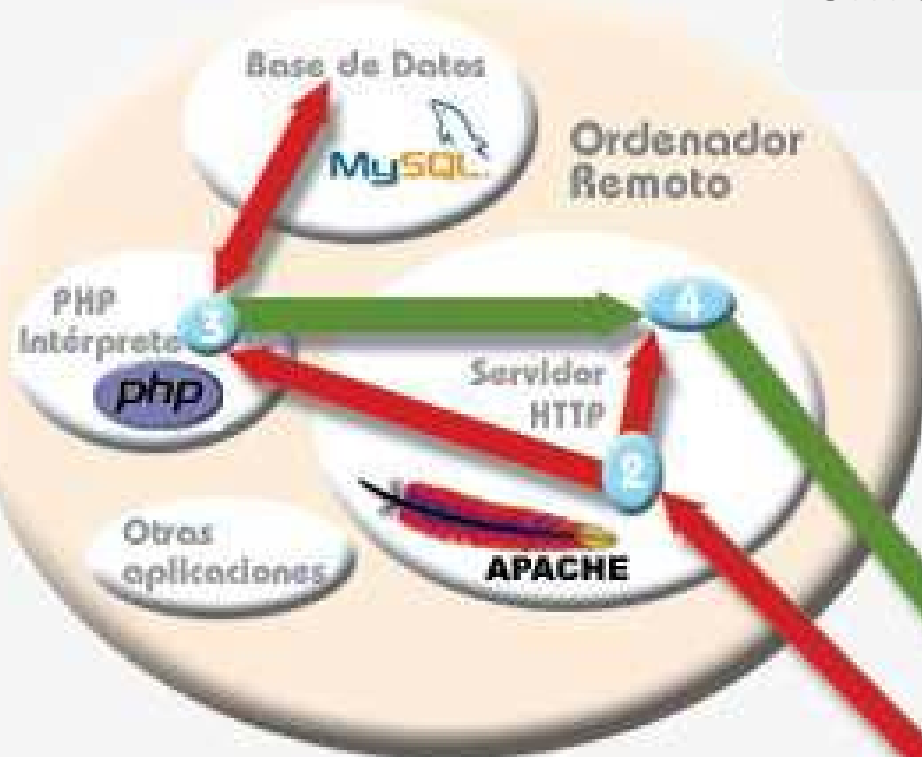
ASP(.NET) Objektuak

- **Application**: aplikazio bateko bezero guztien elementu (datu) komunak/konpartituak
- **Session**: bezero-zerbitzari arteko aldi baterako erlazio batetako elementu espezifikoak
- **Request**: Bezeroaren eskaera/bidalketa baten informazioa
  - Hainbat datu kolekzio dago:
    - `Request.Form("izena")` POST metodoarentzat
    - `Request.QueryString("izena")` GET metodoarentzat
    - `Request.ServerVariables("REQUEST_METHOD")`
- **Response**: bezerore erantzunaren informazioa
  - `Response.Redirect("besteasp-asp")`
  - `Response.Write("Testu HTML")`
- **APError**: Errore informazioarekin instantziatzen da

Web arkitektura bat

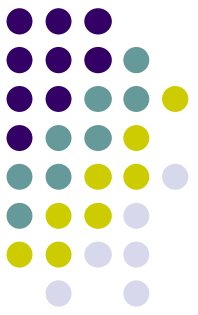

Orri dinamikoak bezeroaren eta zerbitzariaren aldeko teknologiak erabiliz

Zerbitzariaren aldea   Bezeroaren aldea

ASP. Formulario adibidea


```
<form name="form1" action="DatuakProzesatu.asp" method="post">
```

```
Izena: <input type="text" name="izena"> <br>
```

```
Sexua:
```

```
    <input type="radio" name="sexo" value="G">Gizonezkoa
```

```
    <input type="radio" name="sexo" value="E">Emakumea <br>
```

```
Adina:
```

```
    <select name="edad">
```

```
        <option selected value="">24 urteetik behera </option>
```

```
        <option value=""> 24 eta 40 urte artean </option>
```

```
        <option value=""> 40 eta 55 urte artean </option>
```

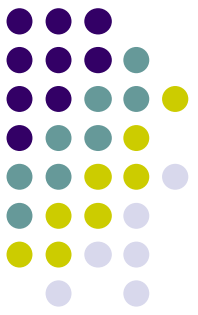
```
        <option value=""> 55 baino urte gehiago </option>
```

```
    </select>
```

```
<input type="submit">
```

```
</form>
```

ASP. Formularioko datuen zerrendaketa


```
...  
<title>Form objektua aztertzen </title> </head>  
<body> Formularioaren deskribapena:<br>  
<% for each x in request.form  
    response.write "Formularioko erermuak <b>" & x & "</b> _  
    Duen balioa <b>" & request.form(x) & "da </b><br>"  
    next  
%>
```

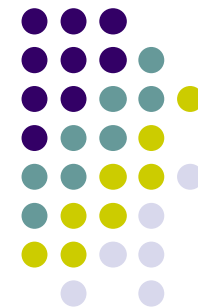
ASP - Inguruneko aldagaien zerrendaketa

```
<%  
for each x in request.servervariables  
    response.write "<br> " & aldagaia & ": "  
    response.write request.servervariables(x)  
next  
%>
```

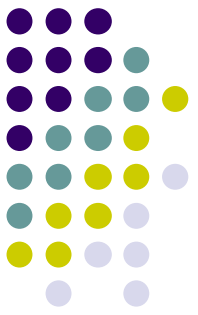

HTTP_CONNECTION:keep-alive HTTP_KEEP_ALIVE:300 HTTP_ACCEPT:text/xml,application/xml,application/xhtml+xml;text/html;q=0.9;text/plain;q=0.8,image/png,*/*;q=0.5 HTTP_ACCEPT_CHARSET:ISO-8859-1,utf-8;q=0.7,*;q=0.7 HTTP_ACCEPT_ENCODING:gzip,deflate HTTP_ACCEPT_LANGUAGE:es-es,es;q=0.8,en-us;q=0.5,en;q=0.3 HTTP_COOKIE:ASPSESSIONIDASTATCRD=GAJDKNCANGABJAPEOGBONGFN; ASPSESSIONIDAQSBSCRD=LAJDPPEADNEMHDBKOCCLAIMAD
HTTP_HOST:www.dominio.com HTTP_USER_AGENT:Mozilla/5.0 (Windows; U; Windows NT 5.1; es-ES; rv:1.8.0.9) Gecko/20061206 Firefox/1.5.0.9
[ALL_RAW: Cache-Control: max-age=0 Connection: keep-alive Keep-Alive: 300 Accept: text/xml,application/xml,application/xhtml+xml;text/html;q=0.9;text/plain;q=0.8,image/png,*/*;q=0.5 Accept-Charset: ISO-8859-1,utf-8;q=0.7,*;q=0.7 Accept-Encoding: gzip,deflate Accept-Language: es-es,es;q=0.8,en-us;q=0.5,en;q=0.3 Cookie: ASPSESSIONIDASTATCRD=GAJDKNCANGABJAPEOGBONGFN; ASPSESSIONIDAQSBSCRD=LAJDPPEADNEMHDBKOCCLAIMAD Host: www.dominio.com User-Agent: Mozilla/5.0 (Windows; U; Windows NT 5.1; es-ES; rv:1.8.0.9) Gecko/20061206 Firefox/1.5.0.9
APPL_MD_PATH: /LMW3SVC/881/ROOT
APPL_PHYSICAL_PATH: C:\WWW\dominio.com\html\
AUTH_PASSWORD:
AUTH_TYPE:
AUTH_USER:
CERT_COOKIE:
CERT_FLAGS:
CERT_ISSUER:
CERT_KEYSIZE:
CERT_SECRETKEYSIZE:
CERT_SERIALNUMBER:
CERT_SERVER_ISSUER:
CERT_SERVER_SUBJECT:
CERT_SUBJECT:
CONTENT_LENGTH: 0
CONTENT_TYPE:
GATEWAY_INTERFACE: CGI/1.1
HTTPS: off
HTTPS_KEYSIZE:
HTTPS_SECRETKEYSIZE:
HTTPS_SERVER_ISSUER:
HTTPS_SERVER_SUBJECT:
INSTANCE_ID: 881
INSTANCE_META_PATH: /LMW3SVC/881
LOCAL_ADDR: 255.176.130.0
LOGON_USER:
PATH_INFO: /pruebas_dw/variables_server.asp
PATH_TRANSLATED: C:\WWW\dominio.com\dominio.com\html\pruebas_dw\variables_server.asp
QUERY_STRING:
REMOTE_ADDR: 1.17.117.37
REMOTE_HOST: 1.17.117.37
REMOTE_USER:
REQUEST_METHOD: GET
SCRIPT_NAME: /pruebas_dw/variables_server.asp
SERVER_NAME: www.dominio.com
SERVER_PORT: 80
SERVER_PORT_SECURE: 0
SERVER_PROTOCOL: HTTP/1.1
SERVER_SOFTWARE: Microsoft-IIS/6.0
URL: /pruebas_dw/variables_server.asp
HTTP_CACHE_CONTROL: max-age=0
HTTP_CONNECTION: keep-alive
HTTP_KEEP_ALIVE: 300
HTTP_ACCEPT: text/xml,application/xml,application/xhtml+xml;text/html;q=0.9;text/plain;q=0.8,image/png,*/*;q=0.5
HTTP_ACCEPT_CHARSET: ISO-8859-1,utf-8;q=0.7,*;q=0.7
HTTP_ACCEPT_ENCODING: gzip,deflate
HTTP_ACCEPT_LANGUAGE: es-es,es;q=0.8,en-us;q=0.5,en;q=0.3
HTTP_COOKIE: ASPSESSIONIDASTATCRD=GAJDKNCANGABJAPEOGBONGFN; ASPSESSIONIDAQSBSCRD=LAJDPPEADNEMHDBKOCCLAIMAD
HTTP_HOST: www.dominio.com
HTTP_USER_AGENT: Mozilla/5.0 (Windows; U; Windows NT 5.1; es-ES; rv:1.8.0.9) Gecko/20061206 Firefox/1.5.0.9

ASP/JSP/PHP/SAP.NET

	SAP	JSP	PHP	SAP.NET
Lengoaiak	VBScript JScript Perl	Java JavaScript	PHP (C-ren antzekoa)	Visual Basic.Net Visual # .NET-eko denak
Zerbitzariak	IIS	Apache IIS,...	Apache IIS,...	JS. Apache?
Plataformak	Windows	Plataforma anitz	Plataforma anitz	Windows Plataform. anitz
Konponenteak	ActiveX	Beans	PHP funtzioak	Assemblies

PHP

- <http://www.php.net>
  - <http://es2.php.net/tut.php>
  - <http://es2.php.net/manual/es/print/index.php>
- <http://www.desarrolloweb.com/php/>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/PHP>

HELBURUA

- PHPrekin erlazionatuta dauden oinarrizko kontzeptuen aurkezpena
- Adibide baten garapena arkitekturarentzat: Apache, PHP, MySql